

**MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CULTURII ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU CURRICULUM ȘI
EVALUARE**

Район / Муниципія:

Населений пункт:

Навчальний заклад:

Прізвище, ім'я учня:

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

**ПОПЕРЕДНЕ ТЕСТУВАННЯ
ЛЦЕЙСЬКИЙ КУРС**

Реальний профіль

19 травня 2021 р.

Час виконання – 180 хвилин

Необхідні матеріали: *ручка з синьою пастою.*

Пам'ятка для кандидата:

- Уважно прочитай кожне речення і акуратно виконай запропоноване завдання.
- Працюй самостійно.

Бажаємо успіху!

Кількість балів: _____

Українська мова і література

Реальний профіль

Частина I

Прочитайте уважно текст і виконайте до нього завдання.

Ораторське мистецтво

Під ораторським мистецтвом перш за все розуміють високий рівень майстерності публічного виступу, якісну характеристику ораторського мовлення, майстерне володіння живим словом. Ораторське мистецтво – це мистецтво побудови публічного виголошення промови з метою здійснення бажаного впливу на аудиторію. Ще в античні часи були поставлені основні питання, що визначали суть риторики, – це взаємини аудиторії та оратора. То що ж таке риторика (ораторство) – наука чи мистецтво? З одного боку, риторика містить у собі ознаки науки, оскільки в ній точно вписані правила, яких повинен дотримуватися кожен, хто хотів би освоїти її ази.

Феофан Прокопович у праці «Про ораторське мистецтво» стверджував, що силами красномовства ми допомагаємо друзям, засуджуємо нечесних, викриваємо засідки, перешкоджаємо розрухам безпутників, відвертаємо шкоди і небезпеки. Потім цим шляхом зав'язуємо і зберігаємо дружбу, ним же потішаємо гноблених у нещасті, даємо розраду в скрутних становищах, викорчовуємо ненависть, здобуваємо прихильність, втихомирюємо сварки і незгоди. Він вважав, що дар переконливого мовлення є такий самий, що і дар лікування, адже лікування допомагає тілові, а переконливе мовлення лікує душі.

Риторика (красномовність), або ораторське мистецтво, виникло в Стародавній Греції. Як і епос, драма, скульптура й архітектура, вона вважалася мистецтвом, творчістю, її величали «царицею всіх мистецтв». Що ж зумовило появу ораторського мистецтва? Історія свідчить, що найважливішою умовою появи і розвитку ораторського мистецтва є демократичні форми управління, активна участь громадян у політичному житті країни. Не випадково¹ ораторське мистецтво вважали «дітищем демократії». У середині V ст. до н. е. Афіни були наймогутнішим² економічним, політичним і культурним центром Давньої Греції. Велике значення мали тут три установи: народні збори, рада п'ятисот і суд. Провідна роль належала народним зборам, які юридично були наділені³ повною верховною владою. Звісно, що за такого державного устрою в Афінах громадянам часто доводилося виступати на зборах чи в суді. І щоб успішно виступити чи виграти справу, потрібно було (у/в)міти⁴ гарно і переконливо говорити, ві(д/т)стоювати⁵ свою позицію і відхилити чи заперечувати думку опо(н/ни)ента⁶. Тобто, володіння ораторським мистецтвом і вміння (с/з)перечатися⁷ було першою необхідністю афінян. Демосфен, один із найвідоміших ораторів (С/с)тародавньої⁸ Греції, видатний політичний дія(ч/чб)⁹, що захищав принципи рабовласницької демократії, не відразу став справжнім оратором. Першу його промову публіка зустріла сміхом, але Демосфен наполегливо працював над собою, долаюч(и/ї)¹⁰ свої фізичні вади (він був маленьким на зріст, зі слабким голосом, гаркавив і нервово посмикував плечем). Щоб розвинути голос, позбавитись посмикування плеча, він вдавався до щоденної роботи над собою. Риторика стала його покликанням і принесла йому велику славу. До нас дійшло понад 60 його промов і листів. На його промовах училися оратори багатьох поколінь Греції і Риму.

Марк Туллій Цицерон, найбільший давньоримський оратор, політик, письменник, писав: «Є два мистецтва, які можуть піднести людину на найвищий щабель пошани: одне – це мистецтво гарного полководця, друге – мистецтво гарного оратора».

(За Г. Баран)

5.	<p>У якому рядку всі фразеологізми становлять синонімічний ряд. Обведіть кружечком літеру, що позначає правильну відповідь.</p> <p>А. Очей не відірвати, писана красуня, ні в казці сказати, ні пером не описати. Б. Зривати маску, перемивати кісточки, обливати брудом. В. Врізати дуба, пекти раків, сісти в калошу.</p>	L 0 3	L 0 3
6.	<p>Відновіть текст вірша, вставивши, де потрібно, замість крапок відповідні літери.</p> <p>Грубе слово</p> <p>Почуте ненароком грубе слово, Як гостра скалка в се...ці застряє, Мов душу о...дає брудним потоком, І ріже вухо, і нещадно б'є. Ну, чим воно вам до душі пр...пало, Що скрізь лунає нецензурна річ? Чи слів у нашій мові вам замало, Що ла...тєсь негідно день і ніч. І так вже звикли, що й дітей забули, При них лунає лайка повсякчас. Дорослі люди, але й досі не збагнули, Що все подіє потім проти вас. Що діти тими сам...ми словами Без сорому й стида вас обізвут... Брудними і кривими стеж...чками Підуть і бру... словесний понесуть. Брутальне слово – це біда, не жарти, Від н...го віє холод і пільма. То ж промовляти слів таких не варто. Бо виправда...я тим словам нема.</p> <p style="text-align: right;"><i>(Н. Г. Красоткіна)</i></p>	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
7.	<p>Виправте помилки в реченнях.</p> <p>А. Сьогодні був знаменитий день у моєму житті. _____ _____</p> <p>Б. В образі Наталки автор зобразив самі кращі риси української дівчини. _____ _____</p>	L 0 1 2	L 0 1 2
8.	<p>Замініть речення з прямою мовою на речення з непрямою мовою.</p> <p>Ще багато століть тому знаменитий оратор Цицерон виголосив фразу: «Поетами народжуються, а ораторами стають». _____</p> <p>_____ _____ _____</p>	L 0 1 L 0 1 2	L 0 1 L 0 1 2
9.	<p>Доповніть подані частини так, щоб утворилися складні речення відповідного типу.</p> <p>А. Складносурядне.</p> <p>Змінюватимуться часи _____ _____ _____ _____</p>	L 0 1 2	L 0 1 2

	Б. Складнопідрядне з підрядним означальним. Оратор завжди має добирати	L 0 1 2	L 0 1 2
10.	Вставте пропущені розділові знаки. Аристотель у праці «Риторика» підкреслює, що ясність головна позитивна якість промови. Ясність слова оратора означає що воно має бути сприйняте абсолютно так, як його розуміє сам промовець. Краса й образність мови не завжди доречні не можна, наприклад хизуватися витонченістю стилю і вдаватися до яскравої образності говорячи про результати наукового експерименту. Але ясність мови потрібна всюди. Умовою ясності є точність. Оратор завжди має добирати такі слова за допомогою яких можна було б найточніше висловити думки і почуття. Хто хоче оволодіти вмінням красномовства повинен навчитися висловлюватися чітко. В дружній розмові вибору виразів можна певна річ приділити увагу не таку вже пильну однак під час відповідального спілкування точність висловлювань відіграє вельми важливу роль. <i>(За Г. Баран)</i>	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Частина II

Прочитайте вірш і виконайте завдання.

Я знаю силу слова – воно гостріш штика
і швидше навіть кулі, не тільки літака.
Воно проміння швидше, в нім – думка й почуття.
Воно іде в народи для вічного життя,
Коли це слово – зброя, як день, що не схолов,
коли живуть у ньому ненависть і любов.
Воно влуча як куля, ця зброя золота,
коли у нім ненависть з любові вироста.
Воно над зорі лине, а в нім живуть як спів
любов до Батьківщини і лють до ворогів.
О зброє щастя, слово, я жить з тобою звик!
Ти – квітка у любові, в ненависті ти – штик.

(В. Сосюра)

1.	Дайте відповіді на питання. 1. Яка тема поезії «Я знаю силу слова»?	L 0 2 4 6 8 10	L 0 2 4 6 8 10
	2. Коли для поета слово – зброя? Використовуючи цитати із поезії, дайте відповідь на питання одним поширеним реченням.		

